

Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamise tegevuskavade elluviimise ja täitmise hindamise ning kodanikuühiskonna ja riigi koostöö arendamise Valitsuskomisjoni istungi protokoll

PROTOKOLL nr 1

04.03.2016

DELTA 30.03.2016 nr 1-20/32

Juhatas: Hanno Pevkur

Protokollis: Aveli Ainsalu

Osalesid: Avo Üprus (Eesti Kirikute Nõukogu), Tiit Kirss (Eesti Linnade Liit), Yoko Alander (Riigikogu), Liis Kasemets (Riigikantselei), Regina Vällik (Rahandusministeerium), Agu Laius (Kodanikuühiskonna Sihtkapital), Mall Hellam (Avatud Eesti Fond), Erik Salumäe (Siseministeerium), Hille Hinsberg (Praxis), Ardo Rohtla (Haridus- ja Teadusministeerium), Maris Jõgeva (vabaihenduste liit EMSL), Krista Habakukk (Eesti Külaliikumine Kodukant)

Kutsutud: Ursula Pensa (Siseministeerium)

Päevakord:

1. Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 täitmise aruande kinnitamine 2015. a kohta VV-le esitamiseks – Ursula Pensa, SIM kodanikuühiskonna valdkonna nõunik
2. Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 rakendusplaani kinnitamine 2016-2019 a kohta VV-le esitamiseks - Ursula Pensa
3. KÜSK nõukogu liikmekonkursist – Aveli Ainsalu, SIM kodanikuühiskonna valdkonna nõunik
4. SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital kui kompetentsikeskus - Agu Laius, KÜSKi juhataja
5. Ülevaade EKAK järelevalve tööühma tööst (3 kaasust) - Maris Jõgeva, vabaihenduste liidu EMSL juhataja

1. ja 2. Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 aruande kinnitamine 2015. a kohta ning uue rakendusplaani kinnitamine perioodiks 2016-2019

Kodanikuühiskonna arengukava 2015. a täitmise aruanne.

Kodanikuühiskonna arengukava täitmise aruandest ja uuest rakendusplaanist andis ülevaate Ursula Pensa. Kodanikuühiskonna arengus on seisak, edulugusid vähe, probleemideks on vabaihenduste majanduslik elujõud, rahastuse jätkusuutlikkus, strateegiline partnerlus jne.

Hanno Pevkur palus täpsustada aruandes kodanikuühenduste statistikat ning võtta välja avaliku sektori algatatud ühendused ja sihtasutused. Regina Vällik tegi ettepaneku täiendada statistikat töötajate arvu ja palga andmete analüüsiga. MTA-st küsida sotsiaalmaksu maksnud kodanikuühenduste arv.

Maris Jõgeva juhtis tähelepanu võrgustike osa täiendamise vajadusel. Näiteks kodanikuühenduse võrgustik loodi varem, ENTRUM enam ei eksisteeri 2015. a kevadest jne. Annetuste kogujate võrgustik loodi vabakonna initsiatiivil, KÜSKi toel. Nt www.rahvaalgatus.ee käivitatakse märtsis 2016 ning see ei peaks olema 2015. a tulemus.

Komisjon arutas, kas KODARA täitmise eelarve peaks kajastama kogu vabasektorisse suunatud raha. Võimalusel täiendada aruannet nii, et tuua välja Siseministeeriumi vahendid (1,8 milj) ja muud vahendid, mis on toonud kaasa muutuse vabakonnas. Samas jälgitakse, et kui tegevused juba teistes arengukavades kajastatud, siis duubeldada ei tohi. Arengukava aruannet täpsustakse ning viidatakse teisele dokumendile, kus eelarvelised vahendid kirjas. Välditakse olukorda, kus arengukavad kordavad samu tegevusi.

Uue perioodi rakendusplaan.

Hille Hinsberg juhtis tähelepanu, et lahtrites, et ei ole mõõdikuid, puudub info uuringute kohta. Kuidas tekib poliitikakujundamise kvaliteedi mõõdik? Liis Kasemets selgitas, et rahastus tuleb ESF meetmest (kaasamise ja osalemissuutlikkuse projektid. Seal all kolm suunda) ja meetme mõõdik on **7 projekti**. Tõdetu, et see pole parim mõõdik ning sõnastatakse, millist muutust me tahame? Tahame, et kaasamine oleks süsteemsem. Muutuses ja süsteemse kaasamise tähenduses on vaja eelnevalt kokku leppida

Maris Jõgeva juhib tähelepanu, et 2016. a tulemused on, et parandada tingimusi annetuste kaasamiseks (muudatused seadustes). Samuti soovitas lisada HMN muudatused, mis on keerukam protsess.

Agu Laius palub täpsustada suursündmused rakendusplaani ühe reana, et oleks konkreetset ja nimeliselt kirjas suursündmused, mis on end õigustanud. Seega tekib KÜSKil võimalus rakendusplaani perioodiks sõlmida leping pikaks ajaks ja säästab elluvijad vajadusest esitada taotlus, mis on formaalne. Suursündmustele avalikku konkurssi ei korraldata, kuid uutele tuleb anda võimalus. Suursündmused on vabauhendustele suunatud sündmused ning vabauhendused annavad teada, kui nad pole rahul ning KÜSK saab alati lepingud lõpetada.

Yoko Alender soovitas teha kolme-aastased lepingud (nn raamlepingud) nagu kultuurivaldkonnaski. See annab kindlustunnet. Teemat (rahastamisõhimõtteid, sh läbipaistvus suursündmuste rahastamisel) arutati edasi eraldi koosolekul 09.03 kell 12 Riigikantseleis.

Otsused:

1. Ursula Pensa ootab kuni 11.03 ühiskomisjoni liikmetelt ettepanekuid mõlema dokumendi täiendamiseks ning seejärel otsustatakse
2. Kinnitada „Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020“ täitmise aruanne esimese rakendusaasta kohta suurele kooskõlastusringile esitamiseks
3. Kinnitada „Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020“ rakendusplaan aastateks 2016-2019 suurele kooskõlastusringile esitamiseks

3. KÜSK nõukogu liikmekonkursist – Aveli Ainsalu

KÜSK nõukogu vabauhenduste esindajast liikme konkursile, mille teavet levitati kodanikuühiskonna listides, esitati 2 kandidaati. Hindamiskomisjoni töös osalesid EKAK ühiskomisjoni vabauhenduste esindajatest liikmed. Alari kogus 6 häält ja teine kandidaat 1 hääle.

Otsus:

Teha siseministrile ettepanek nimetada KÜSK nõukogu liikmeks vabauhenduste esindajana järgmiseks kolmeks aastaks Alari Rammo.

4. SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital kui kompetentsikeskus – Agu Laius

KÜSK panustab EKAKi ja KODARa elluviimisesse.

Väljakutseteks on jätkuv vajadus riigieelarvelise rahastamise korrastamiseks (Hasartmängumaksunõukogu süsteem, strateegiline partnerlus, tegevustoetused, projektitoetused, avalike teenuste lepingud).

Toimunud oluline nihe vabaihenduste rahastamise paremaks muutmisel ja rahastamisel on rõhk tulemuste saavutamisel. Teravaimaks on ressurside probleem, kus KÜSK on ette valmistanud võimekad taotlejad. KÜSK taotlusvoorudest 20% saavad toetuse ja 80% jäävad ilma. Üheks lahenduseks on piirata/fokuseerida taotlusvoore veel rohkem. Teiselt poolt KÜSKilt oodatakse enam kui põhikiri lubab.

KÜSK kinnitas valmisolekut võtta suuremat rolli ja teha kokkuleppeid ka teiste ministriumitega. Näiteks Riigikantselei rahastusel tulevad EV 100 taotlusvoorud. KÜSK on pakkunud abi Välisministeeriumile arengukoostöö vabaihenduste rahastamiseks läbi KÜSKi. Probleemiks on taotluste hindamine, sest ministriumid konkureerivad koos vabaihenduste ja äriühingutega.

On räägitud HMN osas, kus KÜSK on idee ja lahenduse välja pakkunud juba 2009. aastal.

2015. a lõppesid Norra Vabaihenduste Fond ja Šveitsi Vabaihenduste Fond, kokku on toetusvõimalused vabaihendustele vähenenud ca 1,7 miljonit eurot aastas.

Mall Hellam ja Hille Hinsberg tõstasid küsimuse, et oli teada välisvahendite lõppemine ja oli võimalus planeerida, miks seda ei tehtud? Regina Vällik selgitas, et pole võimalik nii planeerida, et välisvahend läheb riigieelarvesse üle. Seda teatakse ette, et see võib lõppeda ja riik ei võta üle ega taga automaatset rahastust.

Maris Jõgeva vastas, et probleem pole ole projekti jätkamiseks vaid vajadused on ühiskonnas üleval. Näiteks venekeelse teavituse rahastuse osas ebakindlus, kas tuleb hange või hange tühistatakse jne. Vabaihendused ei taha mitte projekte teha vaid ühiskonnas üleval olevaid probleeme lahendada.

Samas eksisteerib mitmeid otstarbetuid rahastusskeeme. Riigikogu m katuserahad (Riigikogus puudub läbiapiste süsteem). Hasartmängumaksu nõukogu raha olemuse ja lahenduse üle peaks arutama. Mõlemal suunal töötab EMSL.

Otsused:

1. KÜSKil töötada koos EMSLi ja SIMiga rahastamise korrastamise suunal
2. KÜSKil teha koostööd erinevate ministriumitega ning võtta suurem roll rohkemate toetuste tulemuslikumas vahendamises.

5. Ülevaade EKAK järelevalve töörühma tööst (3 kaasust)

Maris Jõgeva, EMSLi juhataja, EKAK järelevalve töörühma esimees

EKAK ühiskomisjoni järelevalve töörühm arutas kolme juhtumit ning tõi välja järgmised järeldused:

1. Informeerida saab ja tuleb koostööpartneri vajadustest lähtuvalt;

2. Informeerimine pärast juba tehtud otsust ei täida kaasamise eesmärki;
3. Kuidas valdkonnapoliitikate kujundamises koostööd teha, vajab samuti partnerluses läbirääkimist;
4. Et kaasamisest oleks kasu, tuleb võimaliku muudatuse põhjendusi enne otsuse vastuvõtmist partneritele selgitada;
5. Komisjonid, töörühmad, aruanded jm vormid tasub ära kasutada – muidu raiskame aega;
6. 'Piisavalt vara' tähendab enne otsuse tegemist;
7. Huvirühmi tuleb teada, nimekirja pidevalt täiendada;
8. Kui on teada, et reguleeritav teema on huvirühmade jaoks oluline, tuleb neid aktiivselt ka kaasata, see tähendab kutsumist, avalikest konsultatsioonidest märku andmist;
9. Tagasisidet tuleb anda nii ettepanekutele kui väljapakutud alternatiivsetele lahendustele;
10. Partnerite kui võrdsete kohtlemine, kodanikualgatuse väärtustamine tähendab, et keeruliste otsuste puhul tuleb otsida lahendust, kus otsus ei hakkaks piirama ega looks ebasoodsaid tingimusi kodanikualgatusele.

Info kaasuste kohta on leitav [siit](#).

Regina Vällik selgitas, et Sotsiaalministeerium töötab välja kriteeriumi 300 elanikuga tiheasustusele. Euroopa komisjoni nõudeks oli, et asutusi ei ehitata raskesti ligipääsevatesse kohtadesse.

Maris Jõgeva juhtis tähelepanu, et kui partner tuleb uue ettepanekuga, tuleb uus arutelu ring avada. Probleemiks on, et pooled eeldavad ja hindavad, mida teine pool vajab ja seda ei räägita omavahel läbi.

Hille Hinsbergi info kohaselt tehakse VTK-sid ainult 20% seal, kus seda nõutud. Ilma VTK-ta pole ühtegi seadust võimalik alla 1,5 a teha. Kas oleme selle tempoga rahul? Näiteks korrakatseseadust koostati 6 aastat. VTK on kui vormistatud osa kokkulepetest ning partnereid tuleb kaasata selle väljatöötamisse. Ministeeriumid peavad ise mõtlema, et ei jäta kedagi kõrvale.

Tihti tehakse ettepanekutele alternatiivseid lahendusi, mis väljuvad menetluse raamidest ja tuleb uus süsteem. Probleemiks kui teine pool ei aktsepteeri vastust, et ettepanek väljub praeguse küsimuse ulatusest. Kui ettepanekuid palju, on kõik ettepanekud vaja kokku koguda ja anda mitte personaalne tagasiside, vaid teha kokkuvõtte, kus igaüks tunneb oma vastuse ära. Seega antakse nii vormilist kui ka sisulist tagasisidet.

Samuti pole kaasajate suutlikkus tõusnud. Kaasamine on ideaalne kui asjad on ette kokku lepitud. Paberite väljatöötamisel peab olema aru saada, et osapooltel on üks sama siht.

Otsus:

EMSLil viia läbi kommunikatsioonitegevused järelevalve töörühma soovitude levitamiseks ning tutvustamiseks, sh leida võimalus järelduste tutvustamiseks kaasamiskoordinaatoritele

allkirjastatud digitaalselt

Hanno Pevkur
koosoleku juhataja